

Güç, Sahiplik ve Postmortem Özerklik: Ölü Beden Sorununu Yeniden Düşünme

Adem Sağır | [ORCID](https://orcid.org/0000-0003-0763-0518) 0000-0003-0763-0518 | [✉ ademsagir@karabuk.edu.tr](mailto:ademsagir@karabuk.edu.tr)

Karabük Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Karabük, Türkiye

[ROR](https://ror.org/04wy7gp54) <https://ror.org/04wy7gp54>

Ebru Gürgen | [ORCID](https://orcid.org/0009-0008-2292-7241) 0009-0008-2292-7241 | [✉ 2428244510@ogrenci.karabuk.edu.tr](mailto:2428244510@ogrenci.karabuk.edu.tr)

Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye

[ROR](https://ror.org/04wy7gp54) <https://ror.org/04wy7gp54>

Öz

Sosyolojik açıdan ölüm, biyolojik bir son olmanın çok ötesinde bireysel özerklik, aile hakları, dini referanslar ve toplumsal değerlerin iç içe geçtiği çok katmanlı bir sürece karşılık gelmektedir. Türkiye’de bireylerin yaşamları sırasında organ bağıışı ya da bedenlerinin bilimsel amaçlarla kullanılmasına ilişkin (kadavra) yaptıkları yazılı beyanlar, kişilik haklarının uzantısı olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, bireyin yaşarken ifade ettiği irade ile aile üyelerinin ölüm sonrasında karar alma yetkisi arasındaki sınırlar uygulamada çoğu zaman belirsizlikler, etik ikilemler ve uyum sorunları doğurmaktadır. Bu çalışma, ölüm sonrası beden üzerinde tasarruf hakkına ilişkin “ölü beden kime aittir?” sorusunu Türkiye bağlamında ölüm sosyolojisi perspektifiyle incelemektedir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler kullanılmış; katılımcıların ölüm sonrası bedenle ilgili deneyimleri, algıları ve değer dünyaları kendi toplumsal bağlamları içinde ele alınmıştır. Görüşmelerde katılımcıların ölüm sonrasında ölü bedenle kurdukları ilişki, bu süreçte ortaya çıkan duygusal deneyimler ve karar alma pratikleri anlaşılmasına çalışılmıştır. Katılımcılar maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenmiş; örneklem, organ bağıışı ve kadavra konularına ilişkin belirli bir farkındalığa sahip olan 7 evli çiftten (toplam 14 katılımcı) oluşmuştur. Bu yaklaşım, ölü bedeninin toplumsal olarak nasıl anlamlandırıldığına ve ölüm sonrası kararların hangi normatif ve kültürel referanslar üzerinden şekillendiğine dair sosyolojik bir tartışma zemini sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ölüm Sosyolojisi, Ölü Beden, Post-mortem Özerklik, Organ Bağıışı, Kadavra

Atıf Bilgisi

Sağır, Adem – Gürgen, Ebru. “Güç, Sahiplik ve Postmortem Özerklik: Ölü Beden Sorununu Yeniden Düşünme.” *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 7/1 (Nisan 2026), 30-62.

<https://doi.org/10.52108/2757-5942.7.1.2>

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi	04.02.2026										
Kabul Tarihi	23.03.2026										
Yayın Tarihi	15.04.2026										
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme										
Etik Beyan	Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu tarafından 26.09.2025 tarih ve 2025/09 sayısı kararı ile onay alınmıştır. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.										
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Turnitin										
Etik Bildirim	dergi@sosyolojikbaglam.org										
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması yoktur.										
Yapay Zeka Kullanımı	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zeka tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.										
Yazar Katkıları	<table><tr><td>Araştırmanın Tasarımı</td><td>Yazar-1 (%70) - Yazar-2 (%30)</td></tr><tr><td>Veri Toplanması</td><td>Yazar-1 (%30) - Yazar-2 (%70)</td></tr><tr><td>Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama</td><td>Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)</td></tr><tr><td>Makalenin Yazımı</td><td>Yazar-1 (%50) - Yazar-2 (%50)</td></tr><tr><td>Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi</td><td>Yazar-1 (%50) - Yazar-2 (%50)</td></tr></table>	Araştırmanın Tasarımı	Yazar-1 (%70) - Yazar-2 (%30)	Veri Toplanması	Yazar-1 (%30) - Yazar-2 (%70)	Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)	Makalenin Yazımı	Yazar-1 (%50) - Yazar-2 (%50)	Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi	Yazar-1 (%50) - Yazar-2 (%50)
Araştırmanın Tasarımı	Yazar-1 (%70) - Yazar-2 (%30)										
Veri Toplanması	Yazar-1 (%30) - Yazar-2 (%70)										
Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)										
Makalenin Yazımı	Yazar-1 (%50) - Yazar-2 (%50)										
Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi	Yazar-1 (%50) - Yazar-2 (%50)										
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC-ND 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır										